

НЕЗГАСНА ЗОРЯ ПРОФЕСОРА ОГУЯ О. Д.

На спомин про видатного вченого:
Олександр Дмитрович Огуй
(21.12.1956-5.05.2014)

О де, скажіть, оті ліси
І та веселая країна,
Що нам подарувала сина,
О де, скажіть, він зараз де?
Галина Семен

Та зірка, що вгорі блищить,
Така далека звідси,
Що треба їй тисячоліть,
Щоб освітити світ цей...
Михай Емінеску

Що можна розповісти про людину, яку знаєш близько сорока років, а останніми десятиліттями працюєш під її керівництвом, ідеш у житті тими самими стежками і поділяєш ті самі замилювання? Дуже багато, навіть розумом не осяйнути. Пам'ятним він був ще зі студентських наших років. Про таких говорять, що вони мають дуже високий ступінь пізнавальної потреби. Так, Олександр Дмитрович вчився завжди, кожну хвилину свого, все-таки занадто короткого життя. Що таке 58 років? У науці це дуже мало. А скільки зроблено, які жнива зараз збирає наша вдячна пам'ять.

День народження свого завідувача кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів святкувала взимку, під кінець першого семестру, оскільки народився він 21 грудня 1956 року в селі Снячів-Думанецький Сторожинецького району Чернівецької області. Його мати – Огуй Галина Федотівна (8.08.1924 – 25.09.1987) була вчителькою початкової школи і першою вчителькою свого сина, батько – Сушинський Дмитро Васильович – робітник. У 1963 – 1967 роках Олександр Дмитрович навчався у Снячівській початковій школі № 2, в 1957–1973 роках – у Сторожинецькій СШ № 1. Із вдячністю згадував він директора школи В. С. Солярника, вчителя німецької мови Е. Н. Норманда, вчителів історії та суспільствознавства О. Г. та В. Д. Синьогубів, учителів математики – Г. Я. Бешлегу та Р. Я. Купермана, фізики – О. К. Макаручука, вчительку російської літератури – Г. В. Гаврилук та свою незабутню класну керівницю (і насправді «класну» людину) – вчительку біології З. І. Коханевич-Крикун та багатьох інших вчителів, яким він присвячував чимало своїх книг.

Олександр Дмитрович з відзнаками завершував навчання, зокрема в Чернівецькому національному університеті. Отримані ним спеціальності: філолог; викладач німецької мови та літератури (германіст: 1979); військовий перекладач при Інституті військових перекладачів у Москві (1984); викладач англійської мови та літератури (1991); педагог та практичний психолог (1996). Вивчав всесвітню історію, історію економіки та нумізматику в Боннському університеті (ФРН: 1995–1997) та в Інституті історії грошей у Відні (2004; 2008). Різною мірою (від читання та перекладу до вільної розмови та письма) володів більшістю мов Європи (понад 30) та 10 мертвими мовами.

Професор Огуй О. Д. всього добився у житті своєю напруженою повсякденною копіткою працею, власними зусиллями зробив неймовірний стрибок, піднявся на високий науковий щабель. А справа це була нелегка, дорога до успіхів не така гладка. Не вступивши з першого разу до ВНЗ, до навчання в Чернівецькому державному університеті (ЧДУ), працював вантажником на Сторожинецькому винзаводі, бібліотекарем Снячівської бібліотеки № 2, лаборантом Тисівської восьмирічної школи (1973–74). Під час навчання як відмінник та громадський активіст отримував іменну стипендію ім. К. Маркса (1978/79). Після завершення ЧДУ працював учителем в Корчівській школі (1979/80), лаборантом та інженером фонолабораторії факультету іноземних мов (1980/88), асистентом (1989–92), доцентом (1992–2002) кафедри німецької мови та загального мовознавства, доктором філологічних наук (2000), професором цієї самої кафедри.

Згодом проф. Огуй О. Д. плідно працював на багатьох керівних посадах: він був завідувачем кафедри англійської мови для неспеціальних факультетів (2001–2006), завідувачем кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів (2006–2014), завідувачем кафедри теорії і практики перекладу (2008–2009) та завідувачем кафедри англійської мови (2012). Як керівникові йому були притаманні вимогливість, тонкий психологізм у стосунках із колегами, керівництвом, студентами, підлеглими. Він завжди умів підтримати того, хто прагнув учитися, знайти вихід у складних ситуаціях, прислухатися до думки інших.

На своїх заняттях зі студентами професор Огуй О. Д. був талановитим лектором, вмів захопити, зацікавити аудиторію. Олександр Дмитрович мав гостьову професуру при таких університетах: Одеський політехнічний університет (2002–2004: теорія перекладу); Подільський педуніверситет (м. Хмельницький) (2002–2004: германістика); Миколаївський гуманітарний університет ім. Петра Могили (2004–2005): німецька мова; новітні методи дослідження; Прикарпатський держуніверситет (2005–2010): теорія і практика перекладу, методи наукових досліджень, історія лінгвістичних учень, а також Могилянська та Острозька академії. Ним прочитано лекції з 12 предметів.

Його лекції та виступи мали змогу послухати і за кордоном: у Відні та Клагенфурті (Австрія), Бонні, Майнці, Гьотінгені (ФРН), Сучаві та Орадї (Румунія), Кишиневі (Молдова), Кошіце (Словаччина), Москві та Санкт-Петербурзі (Росія), Лідсі (Велика Британія). Крім того, професор Огуй О. Д. читав окремі лекції з історії грошового обігу та економіки у вишах Австрії, Німеччини, Румунії.

Захоплюють та вражають різносторонність інтересів, енциклопедичні знання, широта охоплення матеріалу, що завжди характеризували діяльність Олександра Дмитровича. За роки роботи в університеті на високому науково-методичному рівні він викладав практику німецької мови, вступ до мовознавства, вступ до германської філології та готську мову, історію німецької мови, історію англійської мови, теорію іноземної мови (основної та другої), теорію та практику перекладу німецької мови; підготував та читав спецкурси: новітні методи дослідження, історію лінгвістичних учень, основи науково-дослідницької роботи студентів, актуальні проблеми полісемії.

Постійне прагнення вдосконалюватися спонукало його до закордонних стажувань: 1992–93 – Інститут германістики при Віденському університеті; 1995–97, 2001 – Германістичний семінар Рейнського Боннського університету ім. Фрідріха-Вільгельма; 2004–2008 – Інститут історії грошей у Відні; 2006; 2009 – Інститут Міжкультурної германістики при Гьотінгемському університеті; 2006 – Інститут Германістики при Боннському університеті; 2012 – університет ім. Штефана чел Маре (Сучава, Румунія); 2013 – Інститут медієвістики Лідського університету (Велика Британія) у співробітництві з проф. Барроу.

Огуй О. Д. – член Академії наук Вищої школи України, член міжнародних наукових організацій SLE (Societas Europae linguistica) та TESOL, брав участь у роботі чотирьох спеціалізованих вчених рад із захисту кандидатських дисертацій:

при Львівському національному університеті імені Івана Франка, Донецькому національному університеті, Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича та при Південноукраїнському державному університеті імені К. Д. Ушинського, де виконував великий об'єм робіт: ним написано сотні відгуків на автореферати і дисертації. Олександр Дмитрович був опонентом 26 кандидатських та 4 докторських дисертацій. За керівництва О. Д. Огуя захищено **17 дисертацій**, на сьогодні подано до захисту 5 робіт.

Олександр Дмитрович мав **понад 840 публікацій** у наукових виданнях, у тому числі 38 видань, 30 книг і об'ємних праць, присвячених проблемам філології, лінгвістики та перекладознавства, 2 індивідуальні та 2 колективні монографії, 8 книг – підручників та посібників, у тому числі із грифом Міністерства освіти і науки України, 4 об'ємні праці та 260 публікацій з лексикології, семантики, перекладознавства та історичного термінознавства, історії німецької та англійської мов.

Загалом коло інтересів О. Д. Огуя, за плечима якого було декілька вищих освіт, надзвичайно широке. Воно охоплює **мовознавство та літературознавство, педагогіку та психологію, історію Буковини, економіку та нумізматику**. О. Д. Огуй був одним із провідних спеціалістів із творчості Ю. Федьковича та І. Бажанського, що засвідчило присудження йому обласної літературної премії імені Івана Бажанського. Ряд публікацій присвячено **історії української та зарубіжної літератури**: більше 10 статей присвячено як середньовічним сюжетам («Ланцелет»), так і життю та творчості Ю. Федьковича, В. Сімовича, І. Бажанського, О. Кобилянської, М. Озборн та ін. Значну кількість публікацій О. Д. Огуя присвячено історії **педагогіки та психології** (1 брошура, видана в Австрії, та 12, переважно зарубіжних, 20-50-сторінкових публікацій із розвитку шкільництва в Україні та на Буковині, з методів викладання, з функціонування структур ГМ у процесі мовлення, а також психології кольоросприйняття); **філософії та методології досліджень** (наукове редагування 1 книги та 12 публікацій). Чимало своїх публікацій О. Д. Огуй присвятив **історичній картографії** (1 стаття), **економічній історії Буковини та нумізматиці** (5 монографій, 2 книги, 3 каталоги „World Coins”), неодноразово перевидані в США. О. Д. Огуй опублікував 220 статей зі **спеціальних історичних дисциплін та історії Буковини** тощо. У цих дослідженнях, що часто мають міжпредметний характер, з'являються математичні підрахунки (як правило, з використанням власних коефіцієнтів та індексів), відомості з курсів фізики (оптики), біології (зоології та ботаніки), хімії, геології (петрографії), соціології тощо.

Характерними рисами О. Д. Огуя як науковця були різнобічна професійна та загальна ерудиція, цілісна міждисциплінарність підходу, історизм мислення та постійне звертання до кількісних показників. Схильність до цифрових величин пояснюється визначним впливом школи професора В. В. Левицького. Історизмом мислення О. Д. Огуй завдячує працям члена-кореспондента НАН України М. Ф. Котляра, учнем якого він себе вважає. Рівень професійності вченого засвідчує той факт, що його публікації з педагогіки вміщено на педагогічних сайтах центральних країн Європи (Італії, Франції, Іспанії та ін.). Провідні вчені таких галузей науки, як історична педагогіка та педагогіка, жартома або всерйоз пропонували Олександрові Дмитровичу захищати дисертації у цих галузях знань. Подібні пропозиції щодо захисту докторської зі спеціальних історичних дисциплін надходили і з Донецька (2010), і з НАН України (2012), проте раптова хвороба (7.09.2013) обірвала обговорення його докторської дисертації з нумізматики. О. Д. Огуй завдяки своїм енциклопедичним знанням співпрацював і з «Енциклопедією історії України», і з редакцією економічного журналу в Румунії. Загалом він був членом редколегії 5 зарубіжних видань.

14 липня 1984 року Олександр Дмитрович одружився з Ольгою Ярославівною Івасюк. Вона успішно захистила кандидатську дисертацію, має понад 180 публікацій (3 публікації за кордоном), у т. ч. 8 книг і перекладів 8 англомовних авторів, зараз

працює доцентом кафедри сучасних іноземних мов і перекладу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Сім'я виростила двох дітей. Дочка – Івасюк Галина Олександрівна (15.12.1987) – закінчила Чернівецьку гімназію №1 із золотою медаллю, де була призером різних конкурсів та всеукраїнських олімпіад з німецької мови, історії та української мови; магістр двох факультетів: факультету історії, політології та міжнародних відношень і факультету іноземних мов була іменним стипендіатом Облдержадміністрації; вчилася в аспірантурі Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, відзначена стипендією

М. С. Грушевського; авторка 40 наукових праць (2 публікації за кордоном) і понад 30 літературних публікацій (1 публікація за кордоном). Син – Огуй Михайло Олександрович (9.09.1994), відмінник навчання, закінчив Чернівецьку гімназію №1 із золотою медаллю і має диплом DSD; призер Всеукраїнської олімпіади з німецької мови, переможець Всеукраїнського конкурсу наукових робіт (2012); лауреат Президентської стипендії, автор 4 наукових і 2 літературних публікацій (2 публікації за кордоном); студент економічного факультету, відділення менеджменту.

5 травня 2014 року Олександр Дмитрович відійшов у вічність. Із цим неможливо змиритися, у це неможливо повірити. Пам'ять про талановитого вченого, чуйну уважну людину, харизматичного самородка із Буковини, нашого незабутнього керівника – завідувача кафедри іноземних мов для гуманітарних факультетів назавжди залишиться у наших серцях.

Олександр Дмитровичу:

Не відходьте, лишайтесь тут,
Побудьте з нами ще на мить!
Якби Ви знали, як усім
Відсутність Ваша так болить!
Вертайтеся в свій бузковий світ,
Де яблуні в садах цвітуть.
Де паростки прожитих літ
Свої плоди нам всім несуть.
Живіть у книгах і статтях,
У спогадах, в своїй сім'ї -
Бо там на світлих небесах
Горить зоря у всій красі!

*Г. Я. Семен, канд. філол. наук, доцент
кафедри іноземних мов для гуманітарних
факультетів,
Чернівецький національний університет
ім. Ю. Федьковича*